

Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2021-0044 (mr. J. van der Groen, voorzitter en mr. D.W.Y. Sie, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 23 maart 2020
Ingediend door	: De consument
Tegen	: ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 20 januari 2021
Aard uitspraak	: Niet-bindend advies
Uitkomst	: Vordering afgewezen
Bijlagen	: Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving en uit de parlementaire geschiedenis van de Wck

Samenvatting

De consument stelt dat sprake is van overkreditering. De consument stelt te veel rente te hebben betaald, doordat de bank hem de twee creditcards met een totaallimiet van € 11.500,- niet had mogen verstrekken. Volgens de consument was zijn inkomen niet voldoende om in aanmerking te mogen komen voor de creditcards. De commissie is van oordeel dat niet is komen vast te staan dat sprake is van overkreditering. Het inkomen van de consument is verminderd ná de verstrekking van de creditcards. De consument heeft daarnaast pas in de klachtprocedure aan de bank bekend gemaakt dat hij in de Ziektewet is geraakt met als gevolg dat zijn inkomen is verminderd. Door de bank is voldoende aannemelijk gemaakt dat de verstrekking van de creditcards op het moment van de verstrekking verantwoord was. De commissie wijst de vordering van de consument af.

I. De procedure

- 1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat hierbij om: 1) het klachtformulier van consument; 2) de aanvullende stukken van consument; 3) het verweerschrift van de bank; 4) de repliek van de consument; 5) de dupliek van de bank; 6) de aanvullende reacties van de bank van 17 september 2020 en 1 oktober 2020; 7) de aanvullende reactie van de consument.
- 1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.
- 1.3 De consument heeft gekozen voor een niet-bindend advies. De uitspraak is daardoor niet-bindend. Dit betekent dat partijen elkaar niet aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 In 1996 heeft de consument via de bank een creditcard verstrekt gekregen met een limiet van € 8.500,-. In 2003 heeft de consument met zijn partner bij de bank een hypothecaire geldlening afgesloten met een hoofdsom van € 205.000,-. In 2004 heeft de consument een tweede creditcard via de bank verstrekt gekregen met een limiet van € 3.000,-. Sinds 2006 ontvangt de consument een Ziektewet-uitkering die omgezet is naar een WIA-uitkering. Naar aanleiding van een compensatieregeling die International Creditcard Services (hierna: [de creditcardmaatschappij]) haar klanten heeft geboden, heeft de consument de bank op 6 januari 2020 per brief verzocht om een compensatieregeling ten aanzien van de betaalde rente op het openstaande bedrag van de twee creditcards. Op 14 januari 2020 heeft de bank het verzoek van de consument per brief afgewezen.
- 2.2 De verdere uitwisseling van standpunten door partijen in de interne klachtprocedure heeft niet geleid tot een oplossing van de klacht. De bank heeft de consument in de klachtprocedure aangeboden om een opnamelimiet of opnameblokkade in te stellen zodat hij (eventueel via een betaalregeling) de openstaande bedragen kan afbetalen. De consument is niet ingegaan op het aanbod van de bank.

De klacht en vordering

- 2.3 De consument heeft teveel krediet verstrekt gekregen door de bank. De consument heeft hierdoor jarenlang (te veel) rente betaald. De bank heeft nooit naar de financiële situatie van de consument gevraagd. Het maandelijkse inkomen van de consument van € 1.700,- was niet voldoende om in aanmerking te komen voor de twee creditcards. De consument ontvangt sinds 2006 een uitkering uit de Ziektewet die omgezet is naar een WIA-uitkering. De bank was op de hoogte van de financiële situatie van de consument, omdat zijn inkomen werd gestort op een bankrekening bij de bank. Daarnaast heeft de consument een hypothecaire geldlening bij de bank gesloten. Financieel stond de consument er slecht voor, omdat het hem niet lukte om het openstaande bedrag af te lossen. De consument heeft bovendien bij een andere geldverstrekker een lening aangevraagd om zijn openstaande schuld bij de bank af te betalen. Aangezien [de creditcardmaatschappij] haar kanten ook heeft gecompenseerd wegens teveel verstrekte krediet, dient de bank de consument ook te compenseren. De consument vordert een bedrag van € 10.000,- vermeerderd met wettelijke rente over een totaalbedrag van € 11.500,-.

Het verweer

- 2.4 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

De kwestie die tussen partijen speelt

- 3.1 Ter discussie staat of er sprake is van overkreditering bij de verstrekking van de twee creditcards aan de consument in 1996 en 2004 en, zo ja, of de bank hierdoor gehouden is hem te compenseren.
- 3.2 De bank heeft in haar aanvullende reactie van 17 september 2020 en 1 oktober 2020 het standpunt ingenomen dat zij (zeer) ernstig in haar positie is geschaad door het tijdsverloop tussen het moment dat de consument met inkomensterugval te maken kreeg en het moment dat hij over overkreditering is gaan klagen. De bank stelt dat de consument te laat heeft geklaagd en daarmee zijn recht heeft verwerkt. De commissie begrijpt uit het verweer van de bank dat zij hiermee een beroep doet op de schending van de klachtplicht door consument van artikel 6:89 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Voordat de commissie over kan gaan tot de inhoudelijke beoordeling van de klacht, dient zij eerst dit meest verstrekkende verweer van de bank te beoordelen.

Geen schending klachtplicht dus geen rechtsverwerking

- 3.3 Artikel 6:89 BW bepaalt dat de schuldeiser (hier: de consument) zich binnen bekwame tijd moet beklagen bij de schuldenaar (hier: de bank) nadat hij het gebrek in de prestatie (hier: de gestelde overkreditering) heeft ontdekt of redelijkerwijze had moeten ontdekken. Een geslaagd beroep op dit artikel kan ertoe leiden dat de consument geen beroep meer kan doen op de eventuele tekortkoming in de prestatie, omdat hij 'zijn recht heeft verwerkt'. Een belangrijke factor voor de beoordeling van een beroep op dit artikel is de tijd die is verstreken tussen het tijdstip dat de consument bekend werd met het gebrek (of hem redelijkerwijs bekend had moeten worden) en het tijdstip van het protest. Enkel tijdsverloop is echter niet voldoende voor een geslaagd beroep op artikel 6:89 BW. Zie Hoge Raad 8 oktober 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM9615 en Hoge Raad 8 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY4600.
- 3.4 Er dient in dit verband rekening te worden gehouden met enerzijds het voor de consument ingrijpende rechtsgevolg van het te laat protesteren – te weten verval van al zijn rechten met betrekking tot de tekortkoming – en anderzijds de concrete belangen waarin de bank is geschaad door het late tijdstip waarop dat protest is gedaan. De bank kan als schuldenaar door het tijdsverloop benadeeld zijn in haar bewijspositie zijn of zij kan aangetast zijn in haar mogelijkheden om de gevolgen van de gestelde tekortkoming te beperken. Bij de beantwoording van de vraag of sprake is van schending van de klachtplicht van artikel 6:89 BW dient gelet te worden op alle relevante omstandigheden van het geval.

- 3.5 De commissie is van oordeel dat het beroep van de bank op de schending van de klachtplicht niet slaagt. De bank heeft dit verstrekkende verweer pas gevoerd in haar aanvullende reactie van 17 september 2020, namelijk nádat zij al haar dupliek in de klachtprocedure had gegeven. Dit verweer van de bank is naar het oordeel van de commissie te laat (tardief) gevoerd en kan daarom niet slagen. Bovendien is het beroep op de schending van de klachtplicht onvoldoende onderbouwd. Het concrete nadeel dat de bank heeft geleden door het tijdsverloop is niet komen vast te staan.

Beoordelingskader overkreditering

- 3.6 Met overkreditering wordt de situatie bedoeld waarin een krediet aan een consument wordt verstrekt, terwijl de consument de lasten daarvoor niet kan dragen op basis van zijn financiële situatie. Tegenwoordig is de zorgplicht om daartegen te waken opgenomen in artikel 4:34 Wet op het financieel toezicht (Wft). Tot welke verplichtingen deze zorgplicht in een bepaald geval leidt, dient naar vast oordeel van de commissie te worden beoordeeld op basis van de wet- en regelgeving en de inzichten ten tijde van verstrekking van de geldlening. Zie bijvoorbeeld Geschillencommissie Financiële Dienstverlening, nrs. 2014-167 en 2017-245. Deze zorgplicht verplicht kredietverstrekkers om, voorafgaand aan het sluiten van een kredietovereenkomst, met consumenten inlichtingen in te winnen over hun inkomens- en vermogenspositie om overkreditering te voorkomen. Deze zorgplicht rust op de bank als kredietverstrekker, omdat deze ter zake kundiger is. De bank is in de regel hierdoor beter dan een kredietvragende consument in staat de gevolgen van de kredietverstrekking te overzien, weer te geven en te beoordelen of de consument in staat zal zijn de lasten van de kredietverstrekking te (blijven) dragen. Zie Hoge Raad 16 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1107, overwegingen 4.2.6 en 4.2.7.
- 3.7 In de hiervoor genoemde uitspraak van de Hoge Raad van 2017 is ook de zogeheten Wet op het consumentenkrediet (Wck) aangehaald. In 1996 en 2004, de momenten waarop de consument de creditcards bij de bank heeft aangevraagd, was ook deze wet van toepassing. In artikel 28 Wck was de (met artikel 4:34 Wft vergelijkbare) norm vervat, namelijk dat de kredietverstrekker bij kredieten 'genoegzame inlichtingen' moest inwinnen om de kredietwaardigheid van de kredietaanvrager te onderzoeken. De kredietverstrekker dient daarbij op te letten dat het nemen van krediet voor een consument kan leiden tot problematische schuldsituaties. Zie Kamerstukken II, 1986-1987, 19 785, nr. 3, p. 23-24. De Wck had dus ook het doel om consumenten te beschermen tegen overkreditering. Op beide creditcards is sprake van een gespreid betalen faciliteit, waardoor zij beide onder de werking van deze zorgplicht vallen. Zie ook Kamerstukken II, 1986-1987, 19 785, nr. 3, p. 39 en Geschillencommissie Kifid nrs. 2018-784, 2020-755 en 2020-994.

- 3.8 Hoewel de verantwoordelijkheid om te waken voor overkreditering bij de bank ligt, is het aan de consument om te onderbouwen en zo nodig te bewijzen dat de bank zich als kredietverstrekker schuldig heeft gemaakt aan overkreditering. Zie Geschillencommissie Kifid nr. 2014-167 (alsmede nrs. 2017-564 en 2020-292).

De gestelde overkreditering is niet komen vast te staan

- 3.9 De commissie is van oordeel dat de consument onvoldoende heeft onderbouwd dat er sprake is van overkreditering. Los van de stellingen van de consument bestaat er anderszins ook geen aanleiding om te concluderen dat er sprake is van overkreditering. De bank is dus niet gehouden om de consument te compenseren. Daarbij gaat de commissie uit van het volgende.
- 3.10 De consument heeft gesteld dat de bank hem niet naar zijn inkomen heeft gevraagd bij de verstrekking van de creditcards in 1996 en 2004. Ook stelt de consument dat zijn inkomen van € 1.700,- niet voldoende toereikend is voor de twee creditcards met een totaallimiet van € 11.500,-. Daarnaast stelt de consument dat hij bij de verstrekking van de tweede creditcard ook over een lopende lening beschikte. Volgens de consument dient de bank hem te compenseren, omdat [de creditcardmaatschappij] ook met terugwerkende kracht heeft onderzoek gedaan of de verstrekte creditcards geschikt waren voor haar klanten. De klanten aan wie geen creditcard verstrekt mocht worden hebben van [de creditcardmaatschappij] betaalde rente terugbetaald gekregen.
- 3.11 De commissie laat in het midden of de bank de consument vóór de verstrekking van de creditcards naar zijn inkomen heeft gevraagd. De enkele stelling dat de bank bij de verstrekking van de creditcards mogelijk te kort is geschoten in haar onderzoek naar het inkomen van de consument leidt immers niet zonder meer tot de conclusie dat er sprake is van overkreditering. Daarvoor moet eerst vaststaan dat de consument de financiële lasten van de creditcards op het moment van de verstrekking niet kon dragen. Dit is niet door Consument gesteld dan wel onderbouwd. Het inkomen waar Consument naar heeft verwezen ziet bovendien op de Ziektewetuitkering (nu: WIA-uitkering) die hij sinds 2006 ontvangt. Het inkomen van de consument verminderde aldus ná de verstrekking van de creditcards. Daarnaast valt niet in te zien dat de bank rekening kon houden met deze omstandigheid op het moment van de verstrekking van de creditcards.
- 3.12 Verder is naar het oordeel van de commissie ook anderszins niet of onvoldoende gebleken dat er sprake is van overkreditering. Hoewel de bank niet meer over stukken beschikt van de beide creditcardaanvragen van de consument, beschikt de bank nog wel over de gegevens van de hypotheekaanvraag van 2003. Uit de stukken die de bank hiervan heeft overgelegd blijkt dat de consument in 2003 over een jaarsalaris van € 31.985,- beschikte.

Op basis van de reconstructie die de bank is voldoende aannemelijk geworden dat het inkomen van de consument, naast de hypothecaire geldlening, voldoende was voor een kredietverstrekking van totaal € 11.500,-. Verder heeft de bank gesteld dat zij standaard een toets uitvoert bij creditcardaanvragen. Dit betreft een andere toets dan de toets voor hypothecaire geldleningen, omdat een creditcard een relatief eenvoudig financieel product is. Bij een creditcardaanvraag kijkt de bank naar de betaalgeschiedenis en de voeding op de betaalrekening van de aanvrager. Daarnaast voert de bank een BKR-toets uit. De hypothecaire geldlening die in 2003 door de consument en zijn partner is aangegaan staat niet in het BKR geregistreerd, tenzij er sprake is van een achterstand. Volgens de bank was er geen aanleiding om de creditcardaanvragen af te wijzen. Deze stelling is onvoldoende door de consument weersproken.

- 3.13 Daarnaast heeft de bank gesteld dat het tegenwoordig bij de meeste kredietverstrekkers al mogelijk is om een creditcard te verkrijgen met een inkomen van € 1.150,-, zelfs met de verscherpte regelgeving bij kredietverstrekking sinds 1996. Niet valt in te zien waarom de consument met een inkomen van € 1.700,- geen creditcard zou kunnen verkrijgen. Ook deze stelling is onvoldoende door de consument weersproken.

Geen schending zorgplicht tijdens de looptijd van de creditcards

- 3.14 De commissie ziet ook geen aanleiding om te concluderen dat de bank haar zorgplicht tegenover de consument heeft geschonden tijdens de looptijd van de creditcards.
- 3.15 De bank stelt dat zij pas in de klachtprocedure ermee bekend is geworden dat de consument vanaf 2006 een Ziektewetuitkering ontvangt die omgezet is naar een WIA-uitkering. Volgens de bank had het op de weg van de consument gelegen om eerder melding hiervan te maken, voor zover hij van mening is dat hij de lasten van de creditcards niet kan dragen. Indien de consument de bank tijdig had geïnformeerd, dan hadden er maatregelen genomen kunnen worden om op een verantwoorde manier de schulden af te wikkelen en de opnamemogelijkheden te beperken.
- 3.16 Verder blijkt uit de repliek van de consument dat hij naast de creditcards ook kredieten is aangegaan bij Wehkamp (hierna: [kredietverstrekker I]) en Interbank N.V. (hierna: [kredietverstrekker II]). Uit het overzicht van BKR dat door de bank is overgelegd blijkt dat deze kredieten ná 2004 door de consument zijn afgesloten. Voor zover er nu sprake is van overkreditering, stelt de bank deze in ieder geval niet door haar is veroorzaakt. De bank stelt dat het niet ondenkbaar is dat consument een regeling heeft getroffen met [kredietverstrekker I] en/of [kredietverstrekker II]. Daarnaast heeft de bank betwist dat in de gegeven omstandigheden op haar de plicht rustte om ná de verstrekking van de creditcards de bankrekening van de consument te monitoren om de financiële situatie van de consument vast te stellen.

3.17 Op basis van het voorgaande ziet de commissie geen aanleiding om te concluderen dat de bank tijdens de looptijd van de creditcards haar zorgplicht heeft geschonden. Niet is door de consument weersproken dat de bank pas tijdens de klachtprocedure ervan op de hoogte was dat zijn inkomen is verminderd door de ziektewet. Ook is niet gebleken dat de consument de bank heeft benaderd vanwege de financiële problemen, zoals dat door hem werd ervaren gedurende de looptijd van de creditcards. Daarnaast is de commissie van oordeel dat de bank niet kan worden aangesproken voor kredieten die de consument ná de verstrekking van de creditcards met andere partijen is aangegaan. Dat op de bank een plicht rust om de betaalrekening van de consument te monitoren om zijn financiële situatie vast te stellen is evenmin gebleken.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een niet-bindend advies. Tegen deze uitspraak staat geen hoger beroep open bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. U kunt de zaak nog wel aan de rechter voorleggen.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak, zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de Geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het Reglement Geschillencommissie Financiële Dienstverlening, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Bijlagen

Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Burgerlijk Wetboek Boek 6

Artikel 89

De schuldeiser kan op een gebrek in de prestatie geen beroep meer doen, indien hij niet binnen bekwame tijd nadat hij het gebrek heeft ontdekt of redelijkerwijze had moeten ontdekken, bij de schuldenaar terzake heeft geprotesteerd.

Wet op het financieel toezicht

Artikel 1:20

1. Deze wet is niet van toepassing op:

a. het krachtens een wettelijke bepaling aanbieden van krediet met een doelstelling van algemeen belang aan een beperkt publiek,

1°. rentevrij of tegen een lagere dan op de markt gebruikelijke rentevoet, of

2°. tegen een rentevoet die niet hoger is dan de op de markt gebruikelijke rentevoet en onder voorwaarden die voor de consument gunstiger zijn dan de op de markt gebruikelijke voorwaarden;

b. financiële diensten met betrekking tot krediet dat door een werkgever als nevenactiviteit wordt aangeboden aan uitsluitend zijn werknemers,

1°. rentevrij of tegen een lagere dan op de markt gebruikelijke rentevoet, of

2°. tegen een rentevoet die niet hoger is dan de op de markt gebruikelijke rentevoet en onder voorwaarden die voor de consument gunstiger zijn dan de op de markt gebruikelijke voorwaarden;

c. financiële diensten met betrekking tot krediet, niet zijnde hypothecair krediet, bestaande uit een overeenkomst van huur en verhuur of waartoe een zodanige overeenkomst behoort, tenzij deze betrekking heeft op bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen zaken en de strekking heeft dat het verschaffen van het genot van de zaak waarop de overeenkomst betrekking heeft, al dan niet door verlenging van die overeenkomst of het aangaan van een nieuwe overeenkomst, langer dan zes maanden zal duren;

d. financiële diensten met betrekking tot krediet, niet zijnde hypothecair krediet, bestaande uit het in ontvangst nemen van roerende zaken van een consument tegen het ter beschikking stellen van een geldsom aan de consument, voorzover de vordering op de consument tot terugbetaling teniet gaat indien de betreffende roerende zaken door de financiële onderneming te gelde worden gemaakt;

e. financiële diensten met betrekking tot krediet, niet zijnde hypothecair krediet, dat binnen drie maanden dient te worden afgelost en terzake waarvan slechts onbetekenende kosten aan de consument in rekening worden gebracht;

f. bij algemene maatregel van bestuur te bepalen gevallen waarin financiële diensten met betrekking tot krediet, zonder rente of andere kosten, dat door een financiële dienstverlener wordt verleend ten behoeve van de betaling van kosten gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst met betrekking tot een financieel product, ter zake waarvan een verbod geldt voor het verschaffen of ontvangen van bepaalde provisies op grond van artikel 4:25a, eerste lid, onderdeel b.

2. Deze wet, met uitzondering van de artikelen 4:19, 4:22, 4:33 en 4:35, is niet van toepassing op financiële diensten met betrekking tot een geoorloofde debetstand waarbij de consument is gehouden binnen een maand af te lossen.

Artikel 4:34

1. Voor de totstandkoming van een overeenkomst inzake krediet, of een belangrijke verhoging van de kredietlimiet, dan wel de som van de bedragen die op grond van een bestaande overeenkomst inzake krediet aan de consument ter beschikking zijn gesteld, wint een aanbieder van krediet in het belang van de consument informatie in over diens financiële positie en beoordeelt hij, ter voorkoming van overkreditering van de consument, of het aangaan van de overeenkomst onderscheidenlijk de belangrijke verhoging verantwoord is.

2. De aanbieder gaat geen overeenkomst inzake krediet aan met een consument en gaat niet over tot een belangrijke verhoging van de kredietlimiet of de som van de bedragen die op grond van een bestaande kredietovereenkomst aan de consument ter beschikking zijn gesteld indien dit, met het oog op overkreditering van de consument, onverantwoord is.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld met betrekking tot het eerste en tweede lid.

Relevante bepalingen uit de parlementaire geschiedenis van de Wck

Kamerstukken II, 1986-1987, 19 785, nr. 3, p. 23-24

“2.2. Blijvend belang van wetgeving

2.2.1. Problematische schuldsituaties

In paragraaf 2.1 zijn inconsistenties in de huidige wetgeving gesignaleerd die leiden tot ongelijke behandeling van kredietgever en consument, ook in gelijke situaties. In dit onderdeel zal aandacht worden besteed aan een ander belangrijk probleem op de onderhavige markt, namelijk de financiële moeilijkheden waarin consumenten, mede tengevolge van kredietneming, terecht kunnen komen. Na een uiteenzetting van de resultaten van een onderzoek uit 1982 naar de aard en omvang van de bedoelde problemen zal het belang aangetoond worden van enige specifieke beleidsinstrumenten ter voorkoming van zulke problemen.

2.2.2. Aanleiding tot een onderzoek inzake problematische schuldsituaties

Geluiden in de media en vanuit de economische en maatschappelijke hulpverlenende sectoren duiden erop dat het aantal consumenten dat mede ten gevolge van kredietneming in financiële problemen verkeert, een zorgwekkende omvang heeft aangenomen. Aan te nemen is dat een deel van de problemen is toe te schrijven aan factoren die buiten de beïnvloedingssfeer van de betrokken individuele marktpartijen zijn gelegen. Zo leidt bijvoorbeeld de volumegroei van het consumentenkrediet, onder overigens gelijkblijvende omstandigheden, tot een toeneming van het aantal personen dat in financiële moeilijkheden geraakt. Een soortgelijke factor van belang is de richting waarin de algemene economische situatie zich beweegt in relatie tot de verwachtingen die de kredietgever en kredietnemer daaromtrent koesteren. Indien, zoals in de beginperiode van de recente recessie mogelijk het geval is geweest, de economische ontwikkeling ongunstiger blijkt te zijn dan de verwachtingen dienaangaande, kan dat leiden tot een relatief grotere omvang van problematische schuldsituaties dan anderszins het geval zou zijn geweest. De niet autonome factoren welke kunnen leiden tot zulke situaties liggen besloten in het handelen van de betrokken marktpartijen. Problematische schuldsituaties kunnen ontstaan, indien de kredietgever op basis van de hem bekende gegevens omtrent de aanvrager redelijkerwijs kan vermoeden dat (extra) kredietverlening de laatste in moeilijkheden brengt en niettemin tot kredietverlening overgaat, dan wel onvoldoende gegevens omtrent de kredietwaardigheid aan zijn beslissing ten grondslag legt. De oorzaak van bovenbedoelde problemen kan ook gelegen zijn bij de kredietnemer zelf, namelijk indien deze de beslissing om krediet te nemen niet voldoende heeft overwogen of er zich ingrijpende veranderingen in zijn persoonlijke leefomstandigheden voordoen. Met het oog op de verschillende mogelijke oorzaken zal in het vervolg dan ook gesproken worden van een problematische schuldsituatie, te definiëren als «een situatie waarin een (consumptie-)huishouding niet meer in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen». In deze definitie blijven de mogelijke oorzaken buiten beschouwing. In het kader van het beleid en de regelgeving inzake consumentenkrediet zijn met name de hier genoemde niet autonome factoren van betekenis.

Ten einde een inzicht te verkrijgen in de omvang, de oorzaken en de gevolgen van problematische schuldsituaties heeft de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Konsumentenaangelegenheden (SWOKA), in samenwerking met andere instituten en op verzoek van de overheid en van het kredietverlenende bedrijfsleven, onderzoeken verricht. De resultaten daarvan zijn in enkele rapporten gepubliceerd.

Kamerstukken II, 1986-1987, 19 785, nr. 3, p. 39

“De Commissie-WCGK suggereert, naast haar eerdergenoemd voorstel voor gekwalificeerde roodstanden, een vermeldingsplicht van het effectieve rentepercentage op rekeningafschriften voor alle roodstanden in te voeren. Wij kunnen ons vinden in de kritiek, die met name aannemelijk heeft gemaakt dat het onderscheidend vermogen van de interpretatie die het voorontwerp bood tekort schoot en interpretatieproblemen opwierp. Anderzijds is de regeling van het BKR ook niet scherp genoeg omlijnd om als uitgangspunt voor de WCK te kunnen dienen. Roodstand op (salaris)rekeningen blijkt een uitermate complexe problematiek te zijn. Bij nader inzien menen wij dat de wet niet van toepassing dient te zijn op die roodstanden, die ieder op zich telkens voor een kortere periode dan drie maanden optreden, maar die, als men ze gezamenlijk beschouwt, zich uitstrekken over een periode van drie maanden of langer. Deze successievelijke of revolverende roodstanden, waarbij de rekeninghouder in de desbetreffende perioden tussentijds ook een positief saldo heeft, behoren toch eerder thuis in de sfeer van het betalingsverkeer dan van kredietverlening. De wettekst van het voorontwerp behoeft hiervoor niet te worden aangepast, aangezien, bij nader inzien, een interpretatie in de hierboven aangegeven zin juister is dan de in de toelichting bij het voorontwerp te dier zake gegeven interpretatie, welke hierboven werd gememoreerd. In de artikelsgewijze toelichting zal hierop nader worden ingegaan. De WCK zal wel onverkort van toepassing zijn op alle, al dan niet uitdrukkelijk, overeengekomen faciliteiten voor roodstanden van een langere aaneengesloten duur dan drie maanden. Deze categorie omvat allereerst de kredietovereenkomsten op salarisrekeningen die in een schriftelijk contract zijn vastgelegd.”